

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2022

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27 – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

1 Αυγούστου 2022

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **03/10/2022**

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας εκπονούνται στο πλαίσιο του Κοινού Εναρμονισμένου Προγράμματος της Ε.Ε. για τις Έρευνες Επιχειρήσεων και Καταναλωτών (Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys) με τη στήριξη της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υποθέσεων της ΕΕ (Directorate General for Economic and Financial Affairs | DG ECFIN)

ΕΕ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Υποχώρηση του δείκτη οικονομικού κλίματος, λόγω έντονης πτώσης σε Βιομηχανία, Υπηρεσίες, Λιανικό και Καταναλωτική Εμπιστοσύνη, και λιγότερο σε Κατασκευές

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος υποχώρησε σημαντικά τον Ιούλιο τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη και διαμορφώθηκε στις 97,6 και τις 99,0 μονάδες αντίστοιχα, από 101,8 και 103,5 μονάδες τον προηγούμενο μήνα. Η υποχώρηση του δείκτη οφείλεται στην έντονη επιδείνωση των προσδοκιών στη Βιομηχανία, στις Υπηρεσίες, στο Λιανικό εμπόριο και στους Καταναλωτές, καθώς στις Κατασκευές η επιδείνωση ήταν ηπιότερη. Συγκεκριμένα, στη Βιομηχανία (-2,8) η υποχώρηση προήλθε λόγω της έντονης επιδείνωσης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση, καθώς και της παραγωγής τους 3-4 προσεχείς μήνες η οποία διαμορφώθηκε στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 20 μηνών. Στις Υπηρεσίες (-2,9), η επιδείνωση ήταν αποτέλεσμα της υποχώρησης και των τριών παραγόντων που διαμορφώνουν τον σχετικό δείκτη. Η επιδείνωση των προσδοκιών στο Λιανικό εμπόριο (-1,8 μονάδες) αντανάκλα την υποχώρηση στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση και στις προβλέψεις για τη μελλοντική κατάσταση, ενώ τα αποθέματα διατηρούνται αμετάβλητα. Στις Κατασκευές (-0,8), οι προσδοκίες υποχώρησαν ήπια. Η έντονη επιδείνωση στην καταναλωτική εμπιστοσύνη (-3,0) είναι αποτέλεσμα της αποκλιμάκωσης και των τεσσάρων παραγόντων που συνθέτουν τον δείκτη. Οι προβλέψεις των νοικοκυριών για τη μελλοντική οικονομική τους κατάσταση σημείωσαν ιστορικό ελάχιστο όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάστασή τους. Παράλληλα, η πρόθεση για μείζονες αγορές και οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση κινήθηκαν στα επίπεδα του Απριλίου του 2020. Όσον αφορά στις τάσεις στις έξι μεγαλύτερες οικονομίες, ο δείκτης υποχώρησε στις τέσσερις από τις έξι: έντονα στην Ισπανία (-5,0), και την Γερμανία (-4,9), ηπιότερα στην Ιταλία (-3,4) και την Πολωνία (-3,2) καθώς παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος στην Γαλλία (-0,1) και την Ολλανδία (+0,2). Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης προσδοκιών στην ΕΕ υποχώρησε στις +2,0 μονάδες, ενώ στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκε στις +3,5 μονάδες. Οι προσδοκίες για την παραγωγή τους επόμενους τρεις μήνες υποχώρησαν αισθητά τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, όπως και οι προβλέψεις παραγγελιών και ζήτησης που εξασθένησαν σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ τα αποθέματα κλιμακώθηκαν επίσης και στις δύο.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +9,8 μονάδες στην ΕΕ και στις +10,7 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους υποχώρησαν ελαφρά σε αμφότερες τις ζώνες, όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, ενώ παράλληλα, οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης υποχώρησαν και στις δυο ζώνες οριακά.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι δείκτες διαμορφώθηκαν στις -5,8 και -6,8 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα υποχωρούν αισθητά σε αμφότερες τις ζώνες, οι προβλέψεις για τις πωλήσεις εξασθενούν ήπια, ενώ τα αποθέματα κλιμακώνονται οριακά.
- Στις **Κατασκευές**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +0,7 μονάδες στην ΕΕ και στις +3,0 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώθηκαν ελαφρώς σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ αντίθετα κινήθηκαν οι προβλέψεις για το επίπεδο εργασιών.

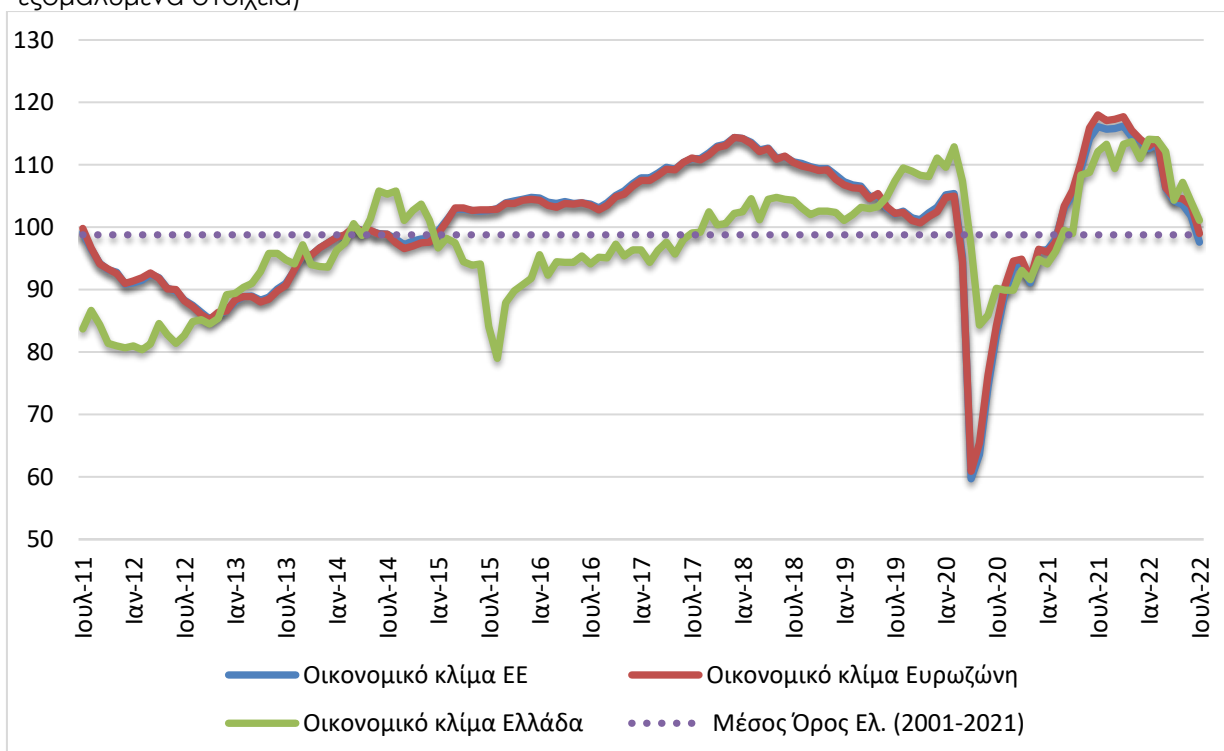
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (2000-2020=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
ΕΕ-27	65,2 (Μαρ. 2009)	118,3 (Μάιος 2000)	99,3	102,9	104,2	110,4	111,1	103,6	87,4	109,8		
Ευρωζώνη	65,5 (Μαρ. 2009)	119,0 (Ιουλ. 2021)	99,3	102,9	104,0	110,4	111,0	103,3	88,0	110,7		
Ελλάδα	79,3 (Μαρ. 2009)	120,7 (Ιουλ. 2000)	99,1	91,7	94,4	98,9	103,6	105,4	96,1	106,5		
Περιοχή	2021											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	96,5	98,2	103,3	105,5	109,6	114,3	115,6	115,3	115,5	116,0	114,4	113,9
Ευρωζώνη	96,2	97,9	103,7	105,9	110,0	116,2	117,3	116,7	117,3	117,4	115,4	114,4
Ελλάδα	94,1	96,2	99,5	98,9	108,6	108,8	111,8	113,1	109,3	113,3	113,6	111,0
Περιοχή	2022											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	112,6	113,3	106,2	104,2	103,6	101,8	97,6					
Ευρωζώνη	113,0	114,0	106,3	104,7	104,6	103,5	99,0					
Ελλάδα	114,1	114,0	112,1	104,3	107,2	104,1	101,1					

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος ΕΕ-27 και Ελλάδα (2000-2020=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώθηκε στις -27,3 μονάδες στην ΕΕ και στις -27,0 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους τελευταίους 12 μήνες κινήθηκαν ελαφρά πτωτικά σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ εντονότερα πτωτικά κινήθηκαν οι προβλέψεις για την εξέλιξή της στους

επόμενους 12 μήνες. Ήπια πτωτικά κινήθηκαν οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας στην ΕΕ και εντονότερα στην Ευρωζώνη, ενώ οι προβλέψεις για αγορές τους επόμενους μήνες υποχωρούν ήπια σε αμφότερες τις ζώνες.

- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** υποχώρησε αισθητά στην ΕΕ (+0,8 από +4,5 μον.) με την πτώση στην Ευρωζώνη να είναι λίγο χαμηλότερη (+0,9 από +3,8 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της ζήτησης κινήθηκαν ήπια πτωτικά στην ΕΕ και ανοδικά στην Ευρωζώνη, ενώ πτωτικά κινήθηκαν οι προβλέψεις για τη ζήτηση στο επόμενο τρίμηνο σε αμφότερες τις δύο ζώνες. Μικρή υποχώρηση παρουσίασαν οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων τόσο σε ΕΕ όσο και σε Ευρωζώνη.

ΕΛΛΑΔΑ: Νέα υποχώρηση του δείκτη οικονομικού κλίματος, από επιδείνωση προσδοκιών στους περισσότερους τομείς, κυρίως στις Κατασκευές, και περαιτέρω εξασθένηση της Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος διαμορφώθηκε τον Ιούλιο στις 101,1 μονάδες, χαμηλότερα από ό,τι τον προηγούμενο μήνα (104,1 μονάδες), καθώς και έναντι του Ιουλίου του 2021. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, επικράτησαν επίσης πτωτικές τάσεις, τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη. Οι επιχειρηματικές προσδοκίες υποχώρησαν κυρίως στις Κατασκευές, ενώ ηπιότερες ήταν οι μεταβολές στις Υπηρεσίες και τη Βιομηχανία. Άνοδο παρουσίασε ο σχετικός δείκτης στο Λιανικό Εμπόριο, συνεχίζοντας τις διακυμάνσεις του κατά τους τελευταίους μήνες. Η παρατεταμένη ενεργειακή κρίση και η επιβράδυνση της ανάκαμψης στην ΕΕ και άλλες οικονομίες κατά το β' τρίμηνο, ασκούν πλέον σημαντικές πιέσεις στη ζήτηση της Βιομηχανίας. Από την άλλη πλευρά, η δυναμική του Τουρισμού παραμένει ιδιαίτερα ισχυρή, βάσει των προσδοκιών στον τομέα, με όποιες ευρύτερες θετικές επιδράσεις συνεπάγεται αυτή η εξέλιξη για επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Στο Λιανικό Εμπόριο, οι παρεμβάσεις στήριξης των νοικοκυριών, σε συνδυασμό με την αποταμίευση προηγούμενων ετών, στηρίζουν την τρέχουσα δραστηριότητα του τομέα. Ωστόσο, η αβεβαιότητα ως προς τη διάρκεια του πολέμου και κυρίως τον αντίκτυπό του στο κόστος ενέργειας, επιδείνωσε τις προβλέψεις των νοικοκυριών για τις γενικές οικονομικές συνθήκες στο επόμενο 12μηνο, αλλά και για την οικονομική κατάστασή τους σε αυτήν την περίοδο. Ως αποτέλεσμα, η Καταναλωτική Εμπιστοσύνη εξασθένησε εκ νέου, στο ελάχιστο επίπεδο των τελευταίων πέντε ετών. Πλέον, φαίνεται πως τα μέτρα στήριξης μόνο σε ένα βαθμό αμβλύνουν την ανησυχία των νοικοκυριών για τις οικονομικές εξελίξεις μεσοπρόθεσμα. Προκύπτει εκ νέου η σημασία στρατηγικών παρεμβάσεων πολιτικής, σε εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο, για τη διασφάλιση των προοπτικών της οικονομίας μεσοπρόθεσμα. Στις σχετικές προτεραιότητες περιλαμβάνονται η διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού, η αποτελεσματικότερη αξιοποίηση διαθέσιμων μέσων παραγωγής ενέργειας, η ανάπτυξη δικτύων για τη λειτουργία εναλλακτικών εφοδιαστικών αλυσίδων και γενικότερα η ενίσχυση των παραγωγικών προοπτικών της οικονομίας.

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, το ήπια αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση υποχώρησε ελαφρά, οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα κλιμακώθηκαν αισθητά και οι θετικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες ενισχύθηκαν οριακά.
- στις **Κατασκευές**, οι αρνητικές προβλέψεις για την παραγωγή ενισχύθηκαν σημαντικά, ενώ παράλληλα οι προβλέψεις για την απασχόληση εξασθένησαν αισθητά.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις βελτιώθηκαν σημαντικά, με το ύψος των αποθεμάτων να αποκλιμακώνεται έντονα, ενώ οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων υποχωρούν ήπια.
- στις **Υπηρεσίες**, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινήθηκαν έντονα ανοδικά, εκείνες για τη ζήτηση μεταβλήθηκαν ήπια, ενώ οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης υποχώρησαν αισθητά.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι αρνητικές προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας ενισχύθηκαν αισθητά, σε αντίθεση με τις αντίστοιχες για τη δική τους οικονομική κατάσταση εντός ενός έτους οι οποίες ενισχύθηκαν ήπια. Παράλληλα βελτιώθηκαν σημαντικά οι προβλέψεις για μείζονες αγορές και εξασθενεί αισθητά η πρόθεση για αποταμίευση.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Νέα επιδείνωση των προσδοκιών, έντονη κλιμάκωση των αποθεμάτων

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία υποχώρησε ελαφρά τον Ιούλιο, στις 101,2 μονάδες, από 103,9 μονάδες τον προηγούμενο μήνα, επίπεδο αισθητά χαμηλότερο και από το αντίστοιχο περυσινό (112,3 μον.). **Από τις μεταβλητές του δείκτη, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση υποχώρησε ελαφρά, το ύψος των αποθεμάτων κλιμακώθηκε έντονα, ενώ το ισοζύγιο προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες ήταν ουσιαστικά αμετάβλητο.** Αναλυτικά:

α) Σε ότι αφορά το **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ο σχετικός δείκτης κινήθηκε ανοδικά και διαμορφώθηκε στις -6 μονάδες, από -12 μονάδες τον Ιούνιο, με το 23% των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 17% (από 14%) να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο ήταν ουσιαστικά αμετάβλητο στις +18 μονάδες (από +17), με το 27% (από 34%) των επιχειρήσεων να προβλέπει αύξηση της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και ένα 9% (από 17%) μείωσή της.

γ) Στα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό ισοζύγιο δείχνει έντονη κλιμάκωση και διαμορφώθηκε στις +18 (από +4) μονάδες, με το 27% των επιχειρήσεων να αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 8% (από 14%) να δηλώνει το αντίθετο.

δ) Στους δείκτες εξαγωγικής δραστηριότητας καταγράφηκαν τον Ιούλιο μικτές τάσεις: οι θετικές **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές κατά το τελευταίο τρίμηνο** υποχώρησαν στις +7 (από +15) μονάδες, οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** περιορίστηκαν στις -3 (από -10) μονάδες, ενώ αντίθετα, οι **θετικές προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** υποχώρησαν ελαφρά και διαμορφώθηκαν στις +21 μονάδες (από +27).

ε) Πάντως οι θετικές **προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** ενισχύθηκαν έστω οριακά, με το ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +23 μονάδες από +22 και το 29% (από 35%) των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο πωλήσεων το προσεχές χρονικό διάστημα, ενώ το 5% (από 14%) μείωσή τους. Από την άλλη πλευρά, ο θετικός δείκτης **εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** υποχώρησε ελαφρά και διαμορφώθηκε στις +16 (από +19) μονάδες, με το 30% (από 35%) των ερωτηθέντων να προβλέπει αύξησή τους.

Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
		Min	Max	2001-2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Βιομηχανία (2000-2010=100)		66,2 (Φεβ. 2009)	117,6 (Μάιος 2000)	96,6	96,1	98,1	102,8	103,6	93,9	106,3	
2021											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
94,9	98,9	100,8	99,8	110,0	105,3	112,3	114,6	106,9	112,9	110,2	109,1
2022											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
116,8	116,7	117,1	108,8	111,4	103,9	101,2					

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

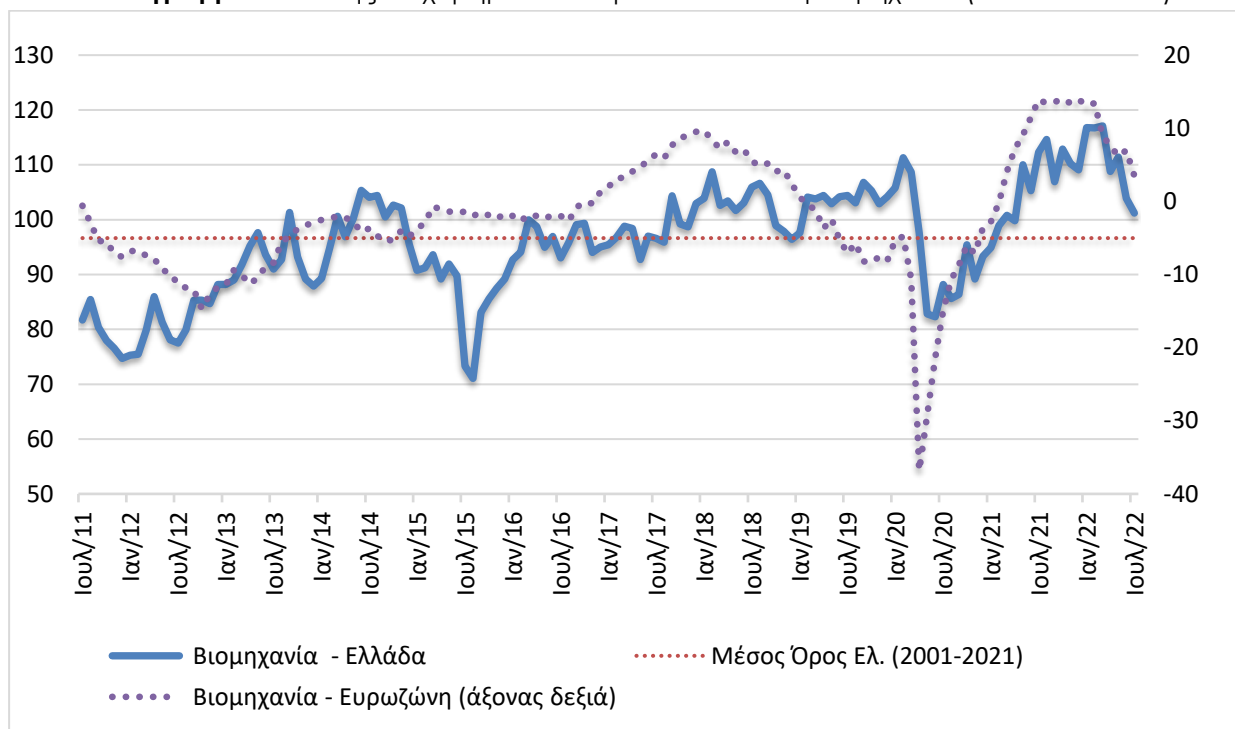
Πηγή: IOBE

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** διατηρήθηκαν στους 4,8 μήνες, με το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** να υποχωρεί αισθητά, στο 75,0%, από 78,4% τον προηγούμενο μήνα.

ζ) Ο δείκτης **προβλέψεων για την απασχόληση** ανέκαμψε στις +9 μονάδες, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης το προσεχές τρίμηνο να διατηρείται στο 13-14% και το 4% αυτών (από 10%) να αναμένει μείωσή της.

η) Το ισοζύγιο στις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** υποχώρησε αισθητά και διαμορφώθηκε στις +21 μονάδες, με το 62% των επιχειρήσεων να μην αναμένουν μεταβολή τους το προσεχές τρίμηνο και το 30% (από 44%) να αναμένει άνοδό τους.

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από τη DG Ecfín

θ) Ως προς τους **λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα**, το 54% των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η επιχειρηματική λειτουργία του είναι απρόσκοπτη, ενώ από τις υπόλοιπες, το 19% δηλώνει ως σημαντικότερο εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 9% την ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού και το 6% άλλους συγκυριακούς λόγους.

ι) Στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με την **ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων** στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, οι εκτιμήσεις των ερωτηθέντων βελτιώθηκαν έναντι του προηγούμενου τριμήνου ως προς την εγχώρια αγορά (+14 από +1 μον. ο δείκτης), την αγορά της ΕΕ (+7 από +3 μον. το ισοζύγιο), αλλά και τις λοιπές αγορές (+7 μον. ο δείκτης από ισοσκελισμένος).

κ) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με τις **προβλέψεις των επιχειρήσεων για τον προορισμό των εξαγωγών τους τους προσεχείς μήνες**, καταγράφηκε αισθητή υποχώρηση στους σχετικούς δείκτες σε σχέση με τη μέτρηση Απριλίου προς τις λοιπές χώρες (+7 από +24 μονάδες) και προς την ΕΕ (+7 από +29 μον.) και μικρότερη προς τις βαλκανικές χώρες (-1 από +10 μον.).

Στην ερώτηση η οποία προσπαθεί να αξιολογήσει το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον, συγκεκριμένα ως προς **την ευκολία πρόβλεψης της μελλοντικής ανάπτυξης της επιχείρησης**, τον Ιούλιο σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις (48%) θεώρησαν ότι αυτή μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, ποσοστό πολύ χαμηλότερο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (66%).

Σε επίπεδο βασικών τομέων, ο δείκτης προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** ενισχύθηκε ελαφρά και διαμορφώθηκε στις 111,0 μονάδες (από 109,5 μον.). Σημειώθηκε αισθητή ενίσχυση στις προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες, ενώ οι ήπια θετικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση βελτιώθηκαν περαιτέρω και τα αποθέματα κλιμακώθηκαν σημαντικά. Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** ο δείκτης υποχώρησε αισθητά στις 106,3 (από 114,0) μονάδες. Η επιδείνωση προήλθε κυρίως από την κατακόρυφη υποχώρηση στην παραγωγή τους 3-4 προσεχείς μήνες, με τις προβλέψεις στις παραγγελίες και τη ζήτηση να κινούνται ήπια πτωτικά και τα αποθέματα να αποκλιμακώνονται ελαφρά. Σημαντική εξασθένηση παρουσίασε ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, στις 91,2 (από 97,1) μονάδες, με τις αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση να ενισχύονται ελαφρά, την παραγωγή τους προσεχείς μήνες να εξασθενεί αισθητά και τα αποθέματα να κλιμακώνονται σημαντικά.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Ισχυρή επιδείνωση των προσδοκιών, προερχόμενη αποκλειστικά από τις Ιδιωτικές Κατασκευές, με τις προσδοκίες στα Δημόσια έργα να ενισχύονται ήπια

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές υποχώρησε σημαντικά τον Ιούλιο, στις 94,4 μονάδες (από 122,9 μον. τον Ιούνιο), επίπεδο έντονα χαμηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (148,6 μονάδες). Αυτή η μεταβολή ήταν αποτέλεσμα της έντονης επιδείνωσης των προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές, αντισταθμίζοντας την ηπιότερη βελτίωσή τους στα Δημόσια Έργα. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι αρνητικές προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκαν σημαντικά, ενώ οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση υποχώρησαν και στράφηκαν αρνητικές.** Αναλυτικά, ο αρνητικός δείκτης των -35 μονάδων στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκε έντονα, στις -55 μονάδες, με μόλις το 4% (από 22%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει αισιοδοξία για το επίπεδο των εργασιών το επόμενο τρίμηνο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο θετικός δείκτης των 8 μονάδων υποχώρησε κατά 20 μονάδες και διαμορφώθηκε στις -12 μονάδες, με το 24% των ερωτηθέντων να προβλέπει αύξηση των θέσεων εργασίας στον τομέα και ένα 36% (από 16%) να εκτιμά μείωσή τους. Στα υπόλοιπα στοιχεία, ο θετικός δείκτης των +7 μονάδων στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκε αισθητά (+27 μονάδες), ενώ ανέκαμψαν ήπια οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας (8,0 από 7,3). Στο πεδίο των τιμών, οι πληθωριστικές προσδοκίες ενισχύθηκαν περαιτέρω (+26 από +6 μον. ο δείκτης). Τέλος, το 11% των επιχειρήσεων αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, το 15% επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση, το 24% την ανεπαρκή χρηματοδότηση, το 38% την έλλειψη εργατικού δυναμικού και ένα μόλις 7% τις αυξημένες τιμές των πρώτων υλών και την πανδημία ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του.

Στην ερώτηση η οποία προσπαθεί να αξιολογήσει το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον, τον Ιούλιο, το 80,8% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, ποσοστό οριακά υψηλότερο από εκείνο του προηγούμενου μήνα (79,5 %).

Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Κατασκευές (2000-2010=100)		Min	Max		2001-2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		14,3 (Απρ. 2020)	155,7 (Μάρ. 2000)		80,8	61,3	55,4	58,1	58,1	62,7	127,5
2021											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
100,1	107,9	110,5	111,1	125,8	128,9	148,6	131,9	153,5	148,5	137,7	125,5
2022											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
127,4	140,0	144,1	132,2	103,7	122,9	94,4					

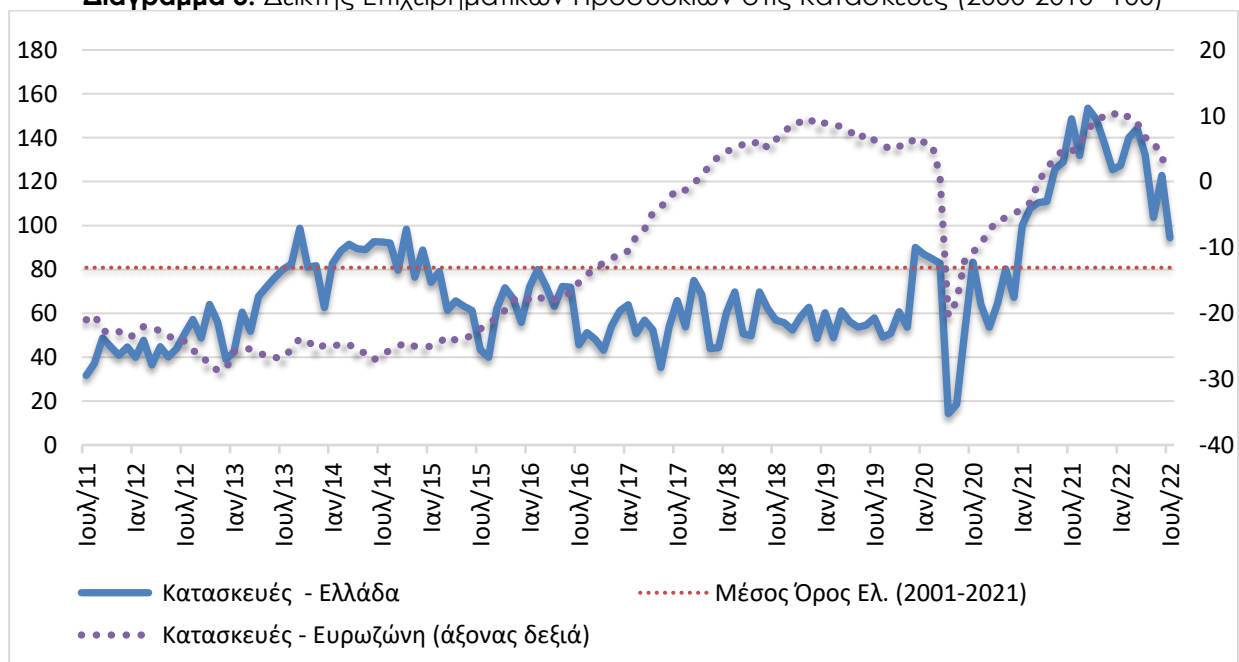
Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Κατακόρυφη υποχώρηση παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** και διαμορφώθηκε στις 76,8 μονάδες (από 134,1), επίπεδο πολύ χαμηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (186,6 μον.). Οι απαισιόδοξες προβλέψεις για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών ενισχύθηκαν έντονα τον Ιούλιο (-46 από -8 μονάδες), ενώ παράλληλα, κινήθηκαν έντονα πτωτικά οι προσδοκίες για την απασχόληση, στις -37 (από +12) μονάδες. Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκαν σημαντικά (+52 από +39 μον. ο δείκτης), με τους μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας να διατηρούνται στο ίδιο επίπεδο (6,6). Ως προς τις τιμές, οι προβλέψεις ενισχύθηκαν σημαντικά και επέστρεψαν σε αισθητά πληθωριστικά επίπεδα (+23 μονάδες από +1 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Τέλος, μόλις το 6% των επιχειρήσεων δεν αναφέρει προσκόμματα στη λειτουργία του. Από τις υπόλοιπες, τουλάχιστον οι μισές επιχειρήσεις (58%) αναφέρουν την έλλειψη εργατικού δυναμικού, το 6% δηλώνει τη χαμηλή ζήτηση, το 19% την ανεπάρκεια χρηματοδότησης και μόλις το 6% παράγοντες οι οποίοι σχετίζονται στις τρέχουσες εξελίξεις ως το βασικότερο εμπόδιο λειτουργίας τους.

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Ήπια ενίσχυση έναντι του Ιουνίου παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**. Διαμορφώθηκε στις 112,2 (από 98,0 τον Ιούνιο) μονάδες, αισθητά υψηλότερα από το αντίστοιχο περυσινό επίπεδο του (94,8 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο αρνητικός δείκτης των -71 μονάδων τον προηγούμενο μήνα υποχώρησε ήπια, φθάνοντας τις -65 μονάδες. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό θετικό ισοζύγιο βελτιώθηκε ελαφρώς, στις +18 μονάδες (από +4). Το 32% των επιχειρήσεων του κλάδου αναμένουν περισσότερες θέσεις απασχόλησης, ενώ το 14% (από 28%) προβλέπει εκ νέου μείωσή τους. Έντονα ανοδικά κινήθηκε ο δείκτης εκτιμήσεων για το επίπεδο των τρεχουσών εργασιών, κατά 31 μονάδες, στις -3 μονάδες. Παράλληλα το ισοζύγιο των τιμών σημείωσε ενίσχυση 17 μονάδων και διαμορφώθηκε στις +30 μονάδες. Τέλος, το ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία διατηρήθηκε στο 17%, με το 25% να αναφέρει τη χαμηλή ζήτηση, το 31% την περιορισμένη χρηματοδότηση και το 7% (από 5%) την τρέχουσα κρίση της πανδημίας και την τιμή των υλικών ως τα κυριότερα προσκόμματα λειτουργίας.

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Μικρή ανάκαμψη στις προσδοκίες

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** ενισχύθηκε τον Ιούλιο στις 93,0 (από 89,0) μονάδες. **Η βελτίωση είναι αποτέλεσμα της έντονης ενίσχυσης των προσδοκιών του κλάδου Τροφίμων και των Οχημάτων-Ανταλλακτικών, με τους υπόλοιπους κλάδους όμως να κινούνται ήπια ανοδικά.** Αναλυτικά, οι αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους περιορίζονται στις -6 μονάδες (από -16 μονάδες), ενώ αντίθετα οι προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων στο επόμενο τρίμηνο γίνονται αρνητικές στις -7 (από +3) μονάδες. Από την άλλη πλευρά, τα αποθέματα έχουν ρευστοποιηθεί, με τον δείκτη στις -11 (από +3 μονάδες), ενώ παράλληλα οι νέες παραγγελίες παραμένουν αρνητικές (-6 από -2 μονάδες). Οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση υποχωρούν αισθητά (+1 από +17 μονάδες), ενώ ως προς τις τιμές, το 68% αναμένει άνοδο, ενδεικτικό των πληθωριστικών πιέσεων. Ως προς το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον, το 66,1% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, αισθητά οριακά χαμηλότερα από τον προηγούμενο μήνα (67,5%).

Οι προσδοκίες στους επιμέρους κλάδους είναι ανοδικές, με εξαίρεση τον κλάδο Πολυκαταστημάτων. Αναλυτικά:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** ενισχύθηκε αισθητά τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις 79,3 (από 72,2) μονάδες, υψηλότερα σε σχέση με το περυσινό επίπεδο (60,8 μον.). Οι ήδη αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις υποχώρησαν ελαφρά (-24 από τις -29 μονάδες), ενώ και οι θετικές προσδοκίες για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου ενισχύονται περαιτέρω στις +18 μονάδες (από τις +9). Τα αποθέματα αποκλιμακώνονται στις +12 μονάδες (από +23), ενώ παράλληλα υποχωρούν οριακά οι παραγγελίες προς προμηθευτές (+29 από +31 μον.). Ήπια εξασθένιση παρατηρείται στο ισοζύγιο των προβλέψεων για την απασχόληση, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +24 (από +28) μονάδες, ενώ οι προβλέψεις τιμών διαμορφώνονται καθολικά πληθωριστικές (από τις +83 μονάδες ο σχετικός δείκτης).

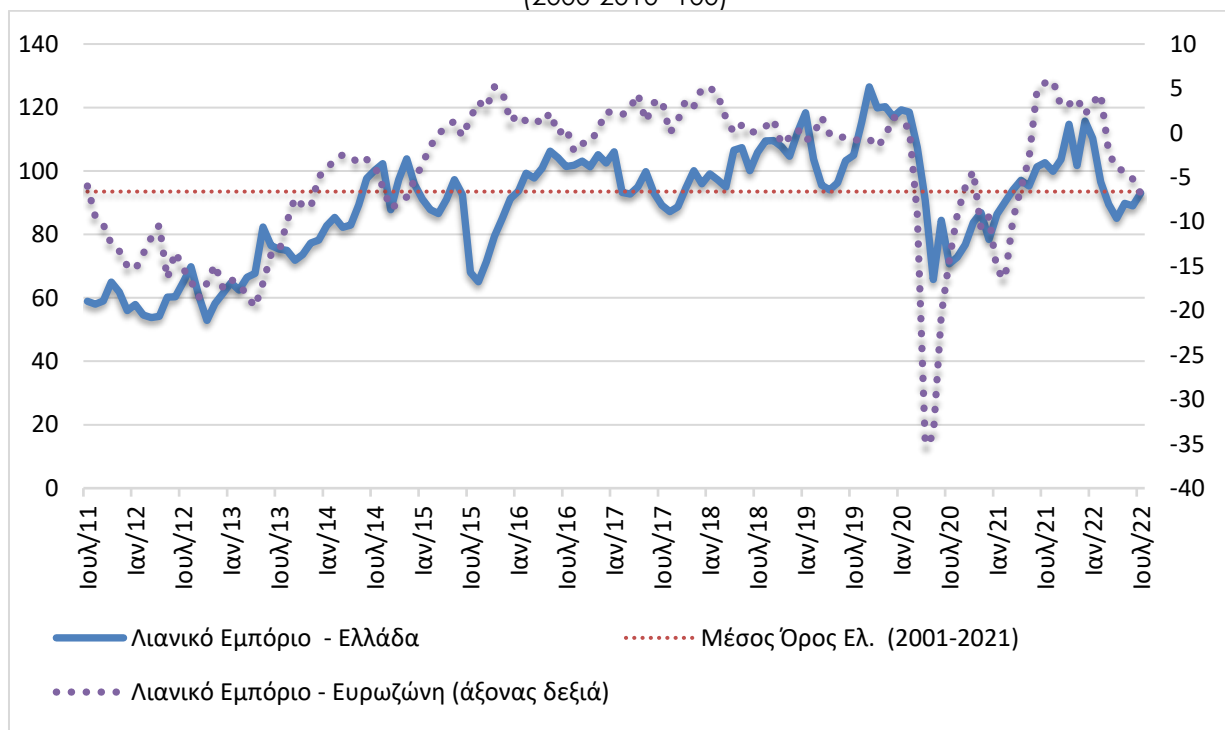
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας	Ακραίες τιμές				Μέσος όρος						
	Min	Max	2001-2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)	52,6 (Ιουλ. 2010)	128,7 (Μάιος 2007)	93,5	101,4	94,6	104,5	109,6	87,9	100,2		
2021											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
86,4	90,2	94,0	97,1	95,2	101,3	102,6	99,9	103,6	114,7	101,7	115,7
2022											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
110,3	96,5	89,5	85,0	89,8	89,0	103,0					

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων. **Πηγή:** IOBE

Ήπια ανοδικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, φθάνοντας στις 111,2 (από 109,4) μονάδες, επίπεδο πάντως έντονα χαμηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (138,3). Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις διατηρούνται αισιόδοξες και ενισχύονται περαιτέρω στις +25 (από +12) μονάδες, ενώ αντίθετα υποχωρούν ελαφρά οι θετικές προβλέψεις για το επόμενο διάστημα (+43 από +49 μον.). Τα αποθέματα διατηρούνται υψηλά για την εποχή στις +22 μονάδες, ενώ οι παραγγελίες προς προμηθευτές υποχωρούν κατακόρυφα (-68 μον. από -33). Από την άλλη πλευρά διατηρούνται χαμηλά οι αρνητικές προσδοκίες στην απασχόληση, όπου ο σχετικός δείκτης είναι στις -39 (από -41) μονάδες, ενώ στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο υποχωρεί κατά 7 μονάδες, στις +25 μονάδες.

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Οι προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** βελτιώνονται οριακά και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται τον Ιούλιο στις 105,7 (από 105,2) μονάδες, έντονα υψηλότερα σε σχέση με τα περυσινά επίπεδα (94,4 μον.). Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις κινήθηκαν έντονα ανοδικά

στις +58 μονάδες (από +48), ενώ οι θετικές προβλέψεις στις πωλήσεις στο επόμενο διάστημα, αν και υποχώρησαν ελαφρά, διατηρήθηκαν σε θετικά επίπεδα (+21 από +28 μονάδες). Παράλληλα, ο δείκτης αποθεμάτων διογκώθηκε και διαμορφώθηκε στις +31 (από +29) μονάδες, ενώ οι παραγγελίες προς προμηθευτές ενισχύονται σημαντικά και στρέφονται θετικές (+4 από τις -16 μονάδες). Από την άλλη πλευρά, οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται στις +7 μονάδες (από -1), ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης συνεχίζει να υποδηλώνει σημαντική αύξηση τιμών (+64 από +69 μονάδες).

Σημαντική βελτίωση σημειώνεται τον Ιούλιο στις επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, στις 112,7 (από 92,3) μονάδες, σημαντικά χαμηλότερα από την αντίστοιχη περίοδο του 2021 (139,2 μονάδες). Το αρνητικό ισοζύγιο στις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου υποχωρεί σημαντικά (στις -16 από -45 μονάδες), ενώ παράλληλα οι απαισιόδοξες προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου διατηρούνται σε αρνητικά επίπεδα και διαμορφώνονται στις -21 μονάδες (από -20 μον.). Τα αποθέματα παραμένουν σε πολύ χαμηλά για την εποχή επίπεδα (-59 από -30 μονάδες), με τις παραγγελίες προς προμηθευτές να αμβλύνονται αισθητά (-14 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από -26 μον.). Παράλληλα, οι προβλέψεις για την απασχόληση εξασθενούν σημαντικά και διαμορφώνονται στις -39 μονάδες (από +5 μον.), ενώ τέλος, ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται σε έντονα πληθωριστικά επίπεδα, στις +56 μονάδες.

Πτωτικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα**, με το δείκτη να διαμορφώνεται μόλις στις 28,5 (από 83,3) μονάδες. Οι εκτιμήσεις για τις πωλήσεις στρέφονται καθολικά αρνητικές (από τις -6), όπως και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου (από τις -1 μονάδες). Τα αποθέματα έχουν πλήρως ρευστοποιηθεί, ενώ παράλληλα οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές υποχωρούν έντονα (στις -97 από +45 μονάδες). Ισοσκελισμένες διατηρούνται οι προβλέψεις για την απασχόληση, ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης εξασθενεί σημαντικά και από τις +53 μονάδες, διαμορφώνεται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Μικρή βελτίωση στις προσδοκίες λόγω ικανοποίησης για την τρέχουσα κατάσταση

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** ενισχύθηκε ελαφρά τον Ιούλιο, στις 103,4 μονάδες, από 100,5 τον Ιούνιο. **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση είναι έντονα ανοδικές, ενώ εκείνες για την τρέχουσα ζήτηση διατηρούνται θετικές. Αντιθέτως, οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης, αν και θετικές, ήταν σαφώς εξασθενημένες.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινείται έντονα ανοδικά, στις +25 μονάδες (από +11), ενώ ο δείκτης εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση διαμορφώθηκε εκ νέου στις +14 μονάδες. Θετικές αν και εξασθενημένες είναι και οι προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου που υποχώρησαν ήπια στις +23 (από +27) μονάδες, εκείνες για την απασχόληση διατηρήθηκαν στα ίδια επίπεδα (+25 από +24 μονάδες), ενώ στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο υποδηλώνει αύξηση τιμών, παρά τη μικρή υποχώρηση (+21 από +24) μονάδες. Μία στις τρεις επιχειρήσεις δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, ενώ σχεδόν το ένα τέταρτο των επιχειρήσεων (23%) επισημαίνει ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του την πανδημική κρίση, αλλά και τον πόλεμο στην Ουκρανία και το 18% των επιχειρήσεων την ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού. Στην ερώτηση σχετικά με το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον, το 57% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, όσο ακριβώς και τον προηγούμενο μήνα.

Σε επίπεδο βασικών κλάδων παρουσιάζονται κυρίως πτωτικές τάσεις, με εξαίρεση τις Χερσαίες μεταφορές . Αναλυτικότερα:

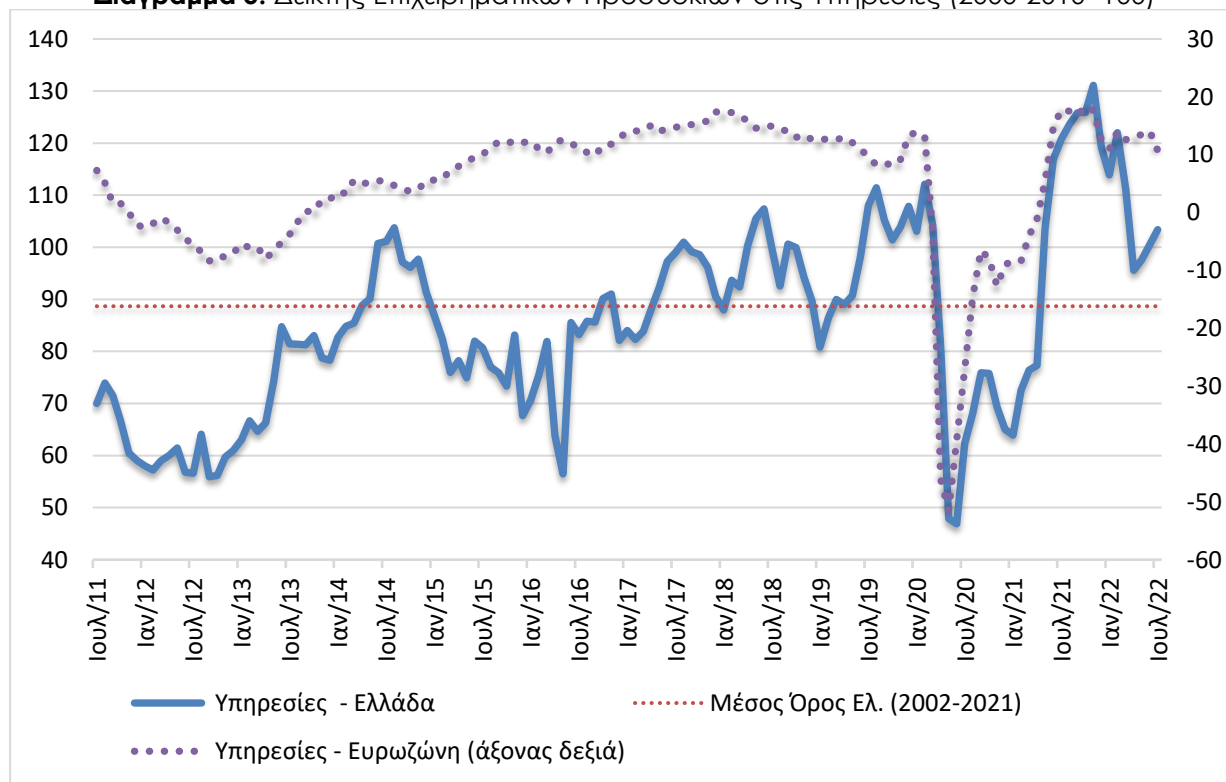
Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία**, παρά την ήπια υποχώρηση, εξακολουθεί να κινείται σε υψηλά επίπεδα στις 138,3 (από 143,0) μονάδες. Οι έντονα θετικές εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων ενισχύονται περαιτέρω, στις +84 μονάδες (από +53 μονάδες ο δείκτης), ενώ πτωτικά κινούνται οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση και διαμορφώνονται στις +24 (από +41) μονάδες, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να κινούνται παράλληλα και να διαμορφώνονται στις +20 μονάδες (από +48 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Αποκλιμακώνονται όμως οι προβλέψεις για την απασχόληση, που διαμορφώθηκαν στις +37 (από +50) μονάδες, ενώ ο δείκτης των τιμών εξακολουθεί να υποδηλώνει αύξηση (στις +29 από +41 μονάδες).

Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομείς		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Υπηρεσίες (2000-2010=100)		Min	Max	2002-2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
		46,9 (Ιουν. 2020)	140,2 (Ιουλ. 2000)	88,7	79,3	92,7	97,0	97,7	76,0	104,7	
2021											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
63,9	72,5	76,4	77,3	103,6	116,9	120,8	123,6	125,8	125,9	131,3	119,2
2021											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
113,9	122,0	111,2	95,6	97,6	100,5	103,4					

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης. **Πηγή:** IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Έντονα πτωτικά κινείται ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (χωρίς Τράπεζες), στις 79,5 (από 108,9) μονάδες, σε σημαντικά χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με εκείνο του προηγούμενου έτους (117,8 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχώρησαν κατακόρυφα στις -10 (από +24) μονάδες, ενώ αντίστοιχα μεταβλήθηκαν οι θετικές εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης οι οποίες από τις +14 μονάδες διαμορφώθηκαν στις -25 μονάδες. Έντονα πτωτικά κινήθηκαν και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης και διαμορφώθηκαν στις -25 (από -10) μονάδες, ενώ οι προβλέψεις για την απασχόληση υποχώρησαν ελαφρά, παραμένοντας σε θετικά επίπεδα στις +10 (από +19) μονάδες. Στις προσδοκίες για τις τιμές, ο σχετικός δείκτης υποχώρησε ελαφρά και διαμορφώθηκε στις -5 μονάδες, ενώ το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ανεμπόδιστη λειτουργία κυμάνθηκε στο 20% (από 24%), με το μεγαλύτερο εμπόδιο να είναι η ανεπάρκεια ζήτησης με 57%.

Αισθητά πτωτικά κινήθηκε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, στις 104,5 (από 117,0 μονάδες), επίπεδο αισθητά χαμηλότερο σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό (132,9 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχωρεί ελαφρά (+28 από +31 μονάδες), με τις θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση να εξασθενούν στις +28 μονάδες. Παράλληλα οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης υποχωρούν σημαντικά στις +13 μονάδες (από +40 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), με τις προβλέψεις για την απασχόληση να εξασθενούν ηπιότερα στις +15 (από +22) μονάδες. Η πληθωριστική τάση των τιμών ενισχύθηκε σημαντικά στις 33 μονάδες (από +16), ενώ οι μισές σχεδόν επιχειρήσεις δηλώνουν απρόσκοπτη λειτουργία, με το 18% να αναφέρει την ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού, το 10% την ανεπάρκεια ζήτησης και το 7% παράγοντες σχετικούς με την υγειονομική κρίση και τον πόλεμο στην Ουκρανία, ως εμπόδια λειτουργίας.

Οριακή επιδείνωση παρουσιάζει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** και διαμορφώνεται στις 95,3 (από 96,6) μονάδες, σε αισθητά υψηλότερο επίπεδο από πέρυσι (86,5 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχωρούν ελαφρά και ισοσκελίζονται (από τις +20 το σχετικό ισοζύγιο), ενώ παράλληλα οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση εξασθενούν κατά 9 μονάδες, στις +27 μονάδες. Αντίθετα, οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης από σε κανονικά για την εποχή επίπεδα ενισχύθηκαν αισθητά και διαμορφώθηκαν στις +18 μονάδες, ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώθηκαν αισθητά και από τις +36 μονάδες διαμορφώθηκαν στις +55 μονάδες. Ταυτόχρονα διατηρήθηκαν χαμηλά οι πληθωριστικές τάσεις για τις τιμές, στις +9 (από +14) μονάδες. Τέλος, το 36% των επιχειρήσεων δηλώνει εκ νέου απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 5% των επιχειρήσεων να αναφέρεται σε ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού, το 18% σε ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης, το 18% (από 29%) σε χαμηλή ζήτηση, ενώ το 14% (από μόλις 4%) των επιχειρήσεων επισημαίνει παράγοντες σχετικούς με τις τρέχουσες εξελίξεις ως βασικό πρόσκομμα στη λειτουργία της.

Έντονα ανοδικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 123,9 (από 118,0) μονάδες. Οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση ενισχύονται ήπια και διαμορφώνονται στις +32 (από +28 μον. ο δείκτης) μονάδες, με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση να ενισχύονται σημαντικά (+51 από +28 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Έντονα θετικές διατηρούνται οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης αν και υποχωρούν ελαφρά (στις +56 από +62 μονάδες ο σχετικός δείκτης), όπως και οι αισιόδοξες προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου που διαμορφώνονται στις +15 μονάδες (από τις +27

μονάδες). Το ισοζύγιο των τιμών διατηρείται θετικό και υποχωρεί οριακά (+5 από +6 μονάδες), ενώ τέλος, το 26% (από 22%) των επιχειρήσεων επισημαίνουν την ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού ως το μεγαλύτερο εμπόδιο στη λειτουργία τους. Απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία δηλώνει το 19% των επιχειρήσεων, ενώ οι μισές επιχειρήσεις αναδεικνύουν ως πρόβλημα τις τρέχουσες εξελίξεις.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ: Επιδείνωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, από εξασθένηση σχεδόν σε όλους τους καθοριστικούς παράγοντες

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης υποχώρησε τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -55,3 (από -52,5) μονάδες, επίπεδο πολύ χαμηλότερο εκείνου πριν ένα χρόνο (-31,4 μονάδες) και στο ελάχιστο επίπεδο των τελευταίων πέντε ετών¹². **Παρά τις διαδοχικές δέσμες παρεμβάσεων πολιτικής, η αβεβαιότητα ως προς τη διάρκεια του πολέμου και τον αντίκτυπό του, κυρίως μέσω του ενεργειακού κόστους, προβληματίζει τα νοικοκυριά για την οικονομική τους κατάσταση προσεχώς, καθώς και για τις γενικότερες οικονομικές συνθήκες, βάσει των τάσεων στα σχετικά ισοζύγια στην έρευνα. Από την άλλη πλευρά, η δυναμική του Τουρισμού παραμένει ιδιαίτερα ισχυρή, τάση η οποία εφόσον συνεχιστεί, θα έχει θετικές επιδράσεις στην οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών και ακολούθως στις προσδοκίες τους στη συνέχεια του έτους. Παράγοντας η επίδραση του οποίου στην καταναλωτική εμπιστοσύνη προσεχώς δεν εύκολο να σταθμιστεί είναι οι υγειονομικές εξελίξεις, με τα τρέχοντα επιδημιολογικά δεδομένα να καθιστούν πιθανή μια νέα σημαντική έξαρση της πανδημίας από το φθινόπωρο.** Οι Έλληνες καταναλωτές παραμένουν στην πρώτη θέση στην κατάταξη ως προς τους περισσότερο απαισιόδοξους καταναλωτές στην ΕΕ, με σημαντική διαφορά από τους υπόλοιπους. Ακολουθούν οι καταναλωτές σε Ουγγαρία και Σλοβενία, με επίπεδο δείκτη -38,4 και -37,9 μονάδες αντίστοιχα, ενώ στην τέταρτη και πέμπτη θέση βρίσκονται οι καταναλωτές της Κύπρου και της Αυστρίας, με -35,3 και -33,2 μονάδες. Στις χαμηλότερες θέσεις αυτής της κατάταξης βρίσκονται η Μάλτα (-10,2) και η Λιθουανία (-12,5). Χαρακτηριστικό των αποτελεσμάτων είναι ότι πλέον καμιά χώρα δεν βρίσκεται στο θετικό πεδίο τιμών, γεγονός που θα συνεπαγόταν αισιοδοξία από τους καταναλωτές της χώρας. Ευρύτερα, ανοδική τάση, αλλά ήπια, εμφάνισαν τον Ιούλιο πέντε χώρες. Οι μέσοι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -27,3 μονάδες στην ΕΕ και στις -27,0 μονάδες στην Ευρωζώνη. Αναλυτικά:

- **Αισθητή υποχώρηση στις εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους τελευταίους 12 μήνες**

Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προηγούμενους 12 μήνες υποχώρησαν τον Ιούλιο στις -59,0 μονάδες (έναντι -53,6). Το 74% (από 72%) των νοικοκυριών εκτίμησε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ μόλις το 1% θεωρεί πως επήλθε μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -20,4 και -20,7 μονάδες αντίστοιχα.

¹ Ο τρόπος υπολογισμού του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης άλλαξε από τον Ιανουάριο του 2019. Πλέον δεν λαμβάνονται υπόψη στη διαμόρφωσή τα ισοζύγια απαντήσεων της πρόθεσης για αποταμίευση και των προβλέψεων για την ανεργία. Έχουν αντικατασταθεί από τα ισοζύγια των εκτιμήσεων για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών το τελευταίο 12μηνο και των προβλέψεών τους για μείζονες αγορές. Τα δύο ισοζύγια απαντήσεων που παρέμειναν στον υπολογισμό του δείκτη είναι οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες και οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας. Οι σειρές των δεικτών καταναλωτικής εμπιστοσύνης σε όλες τις χώρες της ΕΕ αναθεωρήθηκαν προς τα πίσω από την DG Ecfín.

² Από τον Απρίλιο του 2022, η μέθοδος εποχικής προσαρμογής των στοιχείων της Έρευνας άλλαξε. Ακολούθως, όλα τα προηγούμενα αποτελέσματα έχουν αναθεωρηθεί ελαφρώς.

• **Επιδείνωση των προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

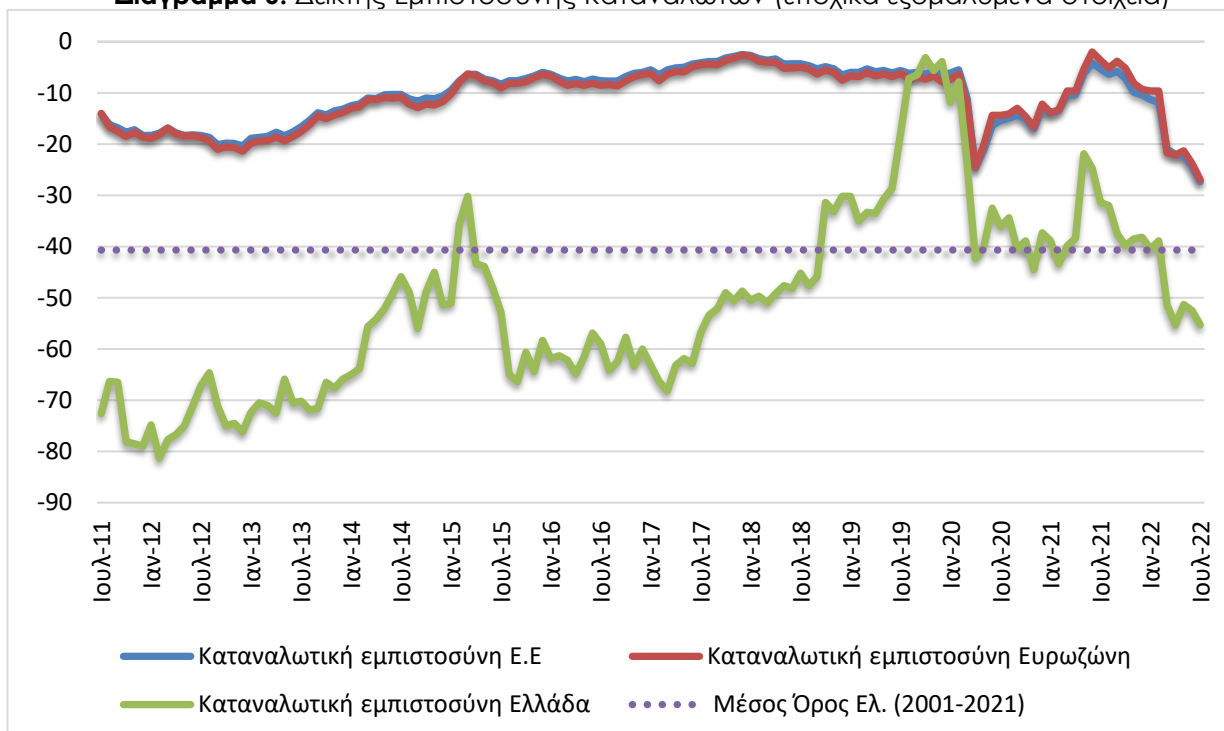
Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες επιδεινώθηκαν τον Ιούλιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -57,0 (από -52,0) μονάδες. Το 68% (από 66%) των νοικοκυριών αναμένει εκ νέου ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 4% εκ νέου προβλέπει μικρή βελτίωση. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -19,2 και -18,0 μονάδες αντίστοιχα.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021	2021	2021
ΕΕ-27	-24,0 (Ιουν. 2022)	-1,7 (Μάιος 2000)	-10,8	-7,3	-4,6	-4,1	-6,1	-14,6	-8,7			
Ευρωζώνη	-24,4 (Μάρ. 2009)	-1,9 (Μάιος 2000)	-11,3	-7,9	-5,2	-4,8	-7,0	-14,3	-7,4			
Ελλάδα	-80,8 (Φεβρ. 2012)	+3,2 (Απρ. 2000)	-40,8	-62,9	-58,9	-44,0	-19,8	-31,2	-35,4			
Περιοχή	2021											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-14,0	-13,4	-10,4	-10,3	-6,1	-4,1	-5,5	-6,5	-5,9	-7,2	-10,0	-10,5
Ευρωζώνη	-14,0	-13,2	-9,5	-9,6	-5,2	-1,8	-3,7	-5,2	-3,8	-5,4	-8,2	-9,3
Ελλάδα	-38,9	-43,4	-39,9	-38,4	-21,9	-24,7	-31,4	-32,0	-37,5	-39,8	-38,5	-38,2
Περιοχή	2022											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-11,3	-11,8	-21,0	-22,0	-22,4	-24,3	-27,3					
Ευρωζώνη	-9,6	-9,6	-21,7	-22,1	-21,3	-23,8	-27,0					
Ελλάδα	-40,5	-38,9	-51,4	-55,3	-51,3	-52,5	-55,3					

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

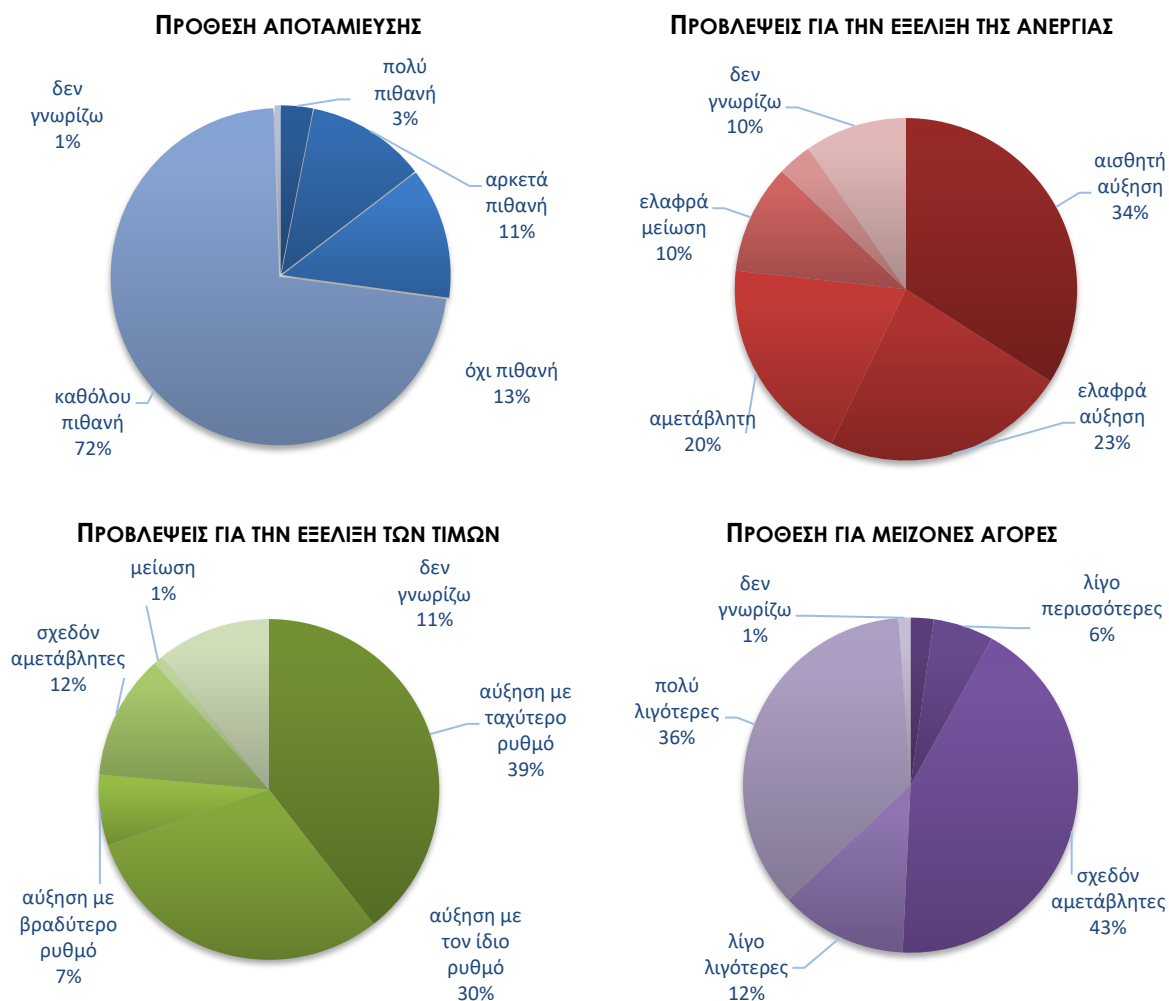

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

• **Έντονη επιδείνωση των προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο παρουσίασε σημαντική επιδείνωση τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -68,4 (από -57,4) μονάδες. Το 78% (από 73%) των καταναλωτών προέβλεψε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι του 11% (από 14%) το οποίο αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -50,4 και -48,2 μονάδες αντίστοιχα.

Διάγραμμα 7: Ενδεικτικές μεταβλητές της έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

Πηγή: IOBE

• **Σημαντική βελτίωση της πρόθεσης για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) ενισχύθηκε σημαντικά, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -36,8 (από -47,0) μονάδες. Το 48% των καταναλωτών (από 56%) προέβλεψε ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 8% (από 5%) αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -19,4 μονάδες στην ΕΕ και στις -21,2 μονάδες στην Ευρωζώνη.

• **Αισθητή εξασθένιση της πρόθεσης για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες υποχώρησε τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -69,7 μονάδες (από -63,6). Το 85% (από 81%) των νοικοκυριών δεν θεωρεί

πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 14% τη θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -2,0 μονάδες στην ΕΕ και στις -2,4 μονάδες στην Ευρωζώνη.

- **Επιδείνωση στις προβλέψεις για την ανεργία**

Ο δείκτης προβλέψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες ενισχύθηκε αισθητά τον Ιούλιο, στις +37,2 μονάδες, από +28,3 τον Ιούνιο. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προέβλεψε μικρή ή αισθητή άνοδο της ανεργίας ενισχύθηκε στο 57% (από 50%), με το 10% (από 18%) των ερωτηθέντων να αναμένει ελαφρά μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +25,1 και +22,6 μονάδες.

- **Ενίσχυση των προβλέψεων για άνοδο των τιμών**

Ο θετικός δείκτης για τις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες παρουσίασε ενίσχυση τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις +47,8 μονάδες, έναντι +41,3 μονάδων τον Ιούνιο. Το 70% (από 65%) των νοικοκυριών προέβλεψε άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 12% (από 13%) αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +42,9 και +42,8 μονάδες αντίστοιχα.

- **Μικρή ενίσχυση του ποσοστού που «μόλις τα βγάζει πέρα»**

Σχετικά με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» ενισχύθηκε στο 68% (από 64%), ενώ στο 7% (από 9%) εξασθένησε το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δήλωσαν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ αποτελούν το 18% του συνόλου, ενώ το ποσοστό όσων δήλωσαν ότι «έχουν χρεωθεί» διατηρήθηκε στο 7%.

- **Αύξηση του ποσοστού των νοικοκυριών που είναι αβέβαια για τη μελλοντική οικονομική κατάστασή τους**

Στο ερώτημα το οποίο αξιολογεί το βαθμό αβεβαιότητας των νοικοκυριών ως προς τις μελλοντικές οικονομικές εξελίξεις, το 60% έκρινε τον Ιούλιο ότι η οικονομική κατάστασή του μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, ποσοστό ελαφρά υψηλότερο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (57%).

Τον Ιούλιο, εξετάζονται σε τριμηνιαία βάση στην έρευνα καταναλωτών τρία πρόσθετα ζητήματα, τα οποία εξειδικεύουν περισσότερο την πρόθεση για μείζονες αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών (αυτοκίνητο, κατοικία) και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως πρόδρομοι δείκτες για την ιδιωτική κατανάλωση. Αναλυτικά:

- Μικρή επιδείνωση παρουσίασε τον Ιούλιο η πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -91,0 (από -89,5 τον Απρίλιο) μονάδες. Αυτή η επίδοση παραμένει αισθητά δυσμενέστερη από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς δείκτες, οι οποίοι διαμορφώθηκαν στις -67,6 (από -67,7) και -69,0 (από -68,8) μονάδες, στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Το 96,4% (από 95,4%) των καταναλωτών στην Ελλάδα δηλώνει ότι δεν είναι πιθανό να αγοράσει αυτοκίνητο εντός του προσεχούς 12μήνου.
- Οριακή βελτίωση σημειώθηκε τον Ιούλιο σε σχέση με τον Απρίλιο στην πρόθεση για αγορά ή κατασκευή κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -92,3 (από -92,8) μονάδες, ισοζύγιο επίσης αρκετά χειρότερο από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς δείκτες, καθώς αυτός διαμορφώθηκε στην ΕΕ στις -79,3 (από -78,6) και στην Ευρωζώνη στις -80,7 (από -80,3) μονάδες. Το 3,7% (από 2,9%) των

νοικοκυριών εγχωρίως δηλώνει ότι ίσως να προβεί σε αγορά ή κατασκευή κατοικίας τον επόμενο χρόνο.

- Ήπια επιδείνωση καταγράφηκε στο δείκτη της πρόθεσης πραγματοποίησης σημαντικών δαπανών για βελτίωση/ανανέωση της κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, ο οποίος διαμορφώθηκε τον Ιούλιο στις -80,8 (από -78,3) μονάδες. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες επίσης υποχώρησαν και διαμορφώθηκαν στις -51,4 (από -48,3) μονάδες στην ΕΕ και στις -50,6 (από -53,4) μονάδες στην Ευρωζώνη. Το ποσοστό των νοικοκυριών στην Ελλάδα που δηλώνει ότι είναι αρκετά ή πολύ πιθανό να πραγματοποιήσει σημαντικές δαπάνες αυτού του είδους εντός ενός έτους περιορίστηκε στο 9,1% (από 9,5%).